

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum desperatio sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Ad hoc dicitur, quod dicitur doctrina nec contrariatur superioris: excipit ab illa, sed confirmat illam.

¶ Tertiū, Vtrum maximum peccatum.

¶ Quarto, Vtrum oriatur ex accidia.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum desperatio sit peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod desperatio non sit peccatum. Omne enim peccatum habet conuersionem ad commutabile bonum cum auersione ab incommutabili bono, ut per Aug. patet in 1. li. de lib. arb. sed desperatio non habet conuersionem ad commutabile bonum. ergo non est peccatum.

¶ 2. Præter illud quod oritur ex bona radice, non uidetur esse peccatum, quia non potest arbor bona fructus malos facere, ut dicitur Matt. 7. sed desperatio uidetur procedere ex bona radice, scilicet ex timore Dei, uel ex horrore magnitudinis propriorum peccatorum: ergo desperatio non est peccatum.

¶ 3. Præter. Si desperatio esset peccatum, etiam damnatis esset peccatum quod desperant: sed hoc non imputatur eis ad culpam, sed magis ad damnationem. ergo neque uicioribus imputatur ad culpam: & ita desperatio non est peccatum.

SED CONTRA. Illud, per quod homines in peccata inducuntur, uidetur esse non solum peccatum: sed principium peccatorum: sed desperatio est huiusmodi, dicitur. n. Apostolus de quibusdam, ad Ephel. 4. Qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiae in operationem omnis immunditiae, & auaritiæ. ergo desperatio non solum est peccatum, sed aliorum peccatorum principium.

RESPON. Dicendum, quod secundum Philosoph. in 6. sexto Ethicorum. Illud quod est in intellectu affirmatio, uel negatio, est in appetitu prosecutio, & fuga: & quod est in intellectu uerum, uel falsum, est in appetitu bonum, & malum. Et ideo omnis motus appetitiuus conformiter se habens intellectui uero, est secundum se bonus. Omnis autem motus appetitiuus conformiter se habens intellectui falso, est secundum se malus, & peccatum. Circa Deum uero uera existimatio in intellectu est, quod ex ipso prouenit hominum salus, & uoluntate. Odio enim habere nihil aliud est, quam abnegare illud a suo appetitu: hoc autem non solum est auertere amorem ab illo, sed contra illum etiam appetere. Unde sicut conuertens gladium ad aliquem occidendum, conuertit quidem se ad illum, sed conuersione occisoria in huiusmodi peccatis est conuersio ad incommutabile bonum offensiuum. Et ideo auctori litera dicit huiusmodi peccata principaliter consistere in auersione a bono incommutabili. Verigo cuncta iuxta uocabula auctoris clare uideas, diligenter auersionem ab incommutabili bono i formalem, & obiectiuam: & perspicere primo, quod auersio formalis est, quae communis est omni peccato mortali, & dicitur formale in peccato mortali, & non esse illam, de qua hic dicitur, quod est principaliter intentata, & esse illam de qua superius dictum est, quod non specificat peccata. Perspicere secundo, quod auersio obiectiua Dei, quae consistit in conuersione offensiuam Dei, ut proprie materiae, & obiecti illius conuersionis, est de qua hic dicitur, quod est principaliter intentata. Et probatur hanc esse mentem auctoris clare ex causa subiuncta, scilicet, quia uirtutes theologice habent Deum pro obiecto. Hoc enim manifestat, quod de auersione ex parte obiecti loquitur, & sic oia continentur. At si Notandus, aut scilicet quisquam dubitet, uel opponat, quia re ipsa iuxta argumentum intelligenda est, & arguendo de auersione formalis uel obiectiua, patet facile responsum, quod argumentum de conuersione ad commutabile bonum principaliter querebat, & fuisse illi satisfactum per illam distinctionem, principaliter uel concomitantem ad perfectionem doctrinae auctori docuit hic auersionem ab incommutabili bono dupliciter in quibusdam peccatis inueniri, formaliter, & obiectiue, ut declaratum est.

nia peccatoribus datur, secundum illud Ezech. 18. Nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & uiuat. Falsa autem opinio est, quod peccatori penitenti ueniam denegat, uel quod peccatores ad se non conuertat per gratiam iustificationem. Et ideo sicut motus spei, qui conformiter se habet ad existimationem ueram, est laudabilis & uirtuosus: ita oppositus motus desperationis, qui se habet conformiter existimatiōi falsa de Deo, est uitiosus, & peccatum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in quolibet peccato mortali est quodammodo auersio a bono incommutabili, & conuersio ad bonum commutabile, sed aliter & aliter. Nam principaliter consistunt in auersione a bono incommutabili peccata, quae opponuntur uirtutibus theologice, ut odium Dei, & desperatio, & infidelitas, quia uirtutes theologice habent Deum pro obiecto: ex consequenti autem important conuersionem ad bonum commutabile, inquantum anima deserens Deum, consequenter necesse est, quod ad alia conuertatur. Peccata uero alia principaliter consistunt in conuersione ad commutabile bonum: ex consequenti uerum in auersione ab incommutabili bono. Non enim qui fornicatur, intendit a Deo recedere, sed carnali delectatione frui, ex quo sequitur, quod a Deo recedat.

AD SECUNDVM dicendum, quod ex radice uirtutis potest aliquid procedere dupliciter. Vno modo, directe ex parte ipsius uirtutis, sicut actus procedit ex habitu: & hoc modo, ex uirtuosa radice non potest aliquid peccatum procedere. Hoc enim sensu August. dicit in lib. de liber. arbit. quod uirtute nemo male utitur, quod uirtute nemo male utitur. Alio modo, procedit aliquid ex uirtute indirecte, sicut occasionaliter, & sic nihil prohibet aliquid peccatum ex aliqua uirtute procedere. Sic enim interdum aliqui de uirtutibus superbiunt, secundum illud 6. Augustini. Superbia bonis operibus insidiat, ut pereant: & hoc modo ex timore Dei, uel ex horrore propriorum peccatorum contingit desperatio, inquantum his bonis aliquis male utitur, occasionem ab eis accipiens desperandi.

Secunda Secundae S. Thomae. G ¶ Super

lib. 2. c. 18. & 19. tom. 1. In tertia regula non multum procedit a prim. to. 1. d. 4. 56.

AD TERTIVM dicendum, qd damnati non snt in statu sperandi propter impossibilitatem reditus ad beatitudinem: & ideo qd non sperant, non imputatur eis ad culpam, sed est pars damnationis ipsoru. Sicut et in statu uig, si quis desperaret de eo, quod no est natus adipisci, vel quod non est debitum adipisci non esset peccatum, puta si medicus desperet de curatione alicuius infirmi, uel si aliquis desperet se forte diuitias adepturum.

¶ Super questionis nigissime Articulum secundum.

ARTICVLVS II.

Vtrum desperatio sine infidelitate esse possit.

IN art. 2. hoc solum scribendum occurrit, ut bene notes, qd si des stat cum desperatione, ut et hinc intelligas, qd etiam stat cu blasphemia, quae inter Christianos inuenitur uterq; siquidem, blasphemus, & desperans, in particulari tantum sufficit, quod erret.

q. 17. art. 7.

diuina, est negare infinitatem diuinae misericordiae, uel bonitatis, quod est infidelitatis: sed qui desperat, culpam suam praefert misericordiae, uel bonitati diuinae, secundum illud Gen 4. Maior est iniquitas mea, qm ueniã merear: ergo quicumq; desperat, est infidelis.

¶ 3 Praet. Quicumque incidit in haeresim damnatã, est infidelis: sed desperans uidetur incidere in haeresim damnatã, scilicet Nouatianorum, qui dicunt peccata non remitti post baptismum: ergo uidetur quod quicumque desperat, sit infidelis.

SED CONTRA est, quod remoto posteriori no remouetur prius: sed spes est posterior fide, ut supra dictum est: ergo remota spe potest remanere fides. non ergo quicumque desperat, est infidelis.

RESPON. Dicendum, qd infidelitas pertinet ad intellectum, desperatio autem ad uim appetitiuam. Intellectus autem uniuersaliu m est, sed his appetitiua mouetur circa particularis res. Est enim motus appetitiuus ab anima ad res, quae in seipsis particulares sunt. Contingit autem aliquem habentem rectã existimationem in uniuersali circa motum appetitiuum, non recte se habere corrupta eius aestimatione in particulari: quia necesse est, quod ab estimatione in uniuersali ad appetitum rei particularis perueniatur mediante aestimatione particulari, ut dicitur in 3. * de anima. Sicut ex propositione uniuersali no inferitur conclusio particularis, nisi assumendo particularem. Et inde est, quod aliquis habens rectam fidem in uniuersali, deficit in motu appetitiuo circa particulare, corrupta particulari eius aestimatione p habitum, uel per passionem. Sicut ille qui fornicatur, eligendo fornicationem, ut bonum sibi ut nunc habent corruptam aestimationem in particulari, cum tamen retineat uniuersalem aestimationem ueram, secundum fidem. scilicet, quod fornicatio sit mortale peccatum. Et similiter aliquis retinendo in uniuersali ueram aestimationem fidei, quod scilicet est remissio peccatorum in Ecclesia, potest tamẽ pati motum desperationis, quod scilicet, sibi in tali statu existenti non sit sperandum de uenia, corrupta aestimatione eius circa particulare. Et per hunc modum potest esse desperatio sine infidelitate, sicut & alia peccata mortalia.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod effectus tol-

li. 3. de anima, text. 48. tom. 2.

litur non solum sublata causa prima, sed etiam causa secunda. Vnde de morte spei autem solum sublata uniuersali aestimatione est: sed non sic causa prima certitudinis spei: sed non est causa aestimatione particulari, quae est causa.

AD SECVNDVM dicendum, quod si quis uniuersali aestimaret misericordiam Dei non tantum, esset infidelis: hoc autem non excludit: sed quod sibi in statu illo proprietate particulari dispositionem, non sit de corde sperandum. Et similiter dicendum de peccato, quod Nouatiani in uniuersali negant peccatorum fieri in Ecclesia.

ARTICVLVS III.

Vtrum desperatio sit maximum peccatorum.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod desperatio non sit maximum peccatorum. Potest enim esse desperatio absq; in fidelitate, sicut dictum est: sed in fidelitate est maximum peccatorum, quia subruit fundamentum spiritualis aedificii. ergo desperatio no est maximum peccatorum.

¶ 2 Praet. Maiori bono maius malum opponitur, ut patet per Philosophum in 8 Ethic. sed charitas est maior spe, ut dicitur 1. Corint. 13. ergo odium est maius peccatum, quam desperatio.

¶ 3 Praet. In peccato desperationis est solus inordinatus auersio a Deo: sed in aliis peccatis est non solum auersio inordinata a Deo, sed etiam inordinata conuersio. ergo peccatum desperationis non est grauius, sed minus aliis.

SED CONTRA. Peccatum insanabile uidetur esse grauissimum, secundum illud Hier 30. Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua: sed peccatum desperationis est insanabile, secundum illud Hierem. 15. Plaga mea desperabilis re-

nuit curari: ergo desperatio est grauissimum peccatum. RESPON. Dicendum, quod peccata quae opponuntur uirtutibus theologis, sunt secundum suum genus grauiora peccatis aliis. Cum enim uirtutes theologicae habeant Deum pro obiecto, peccata eis opposita important directe, & principaliter auersionem a Deo. In quolibet autem peccato mortali principalis ratio mali, & grauitas est ex hoc, qd auertit se a Deo. Si enim posset esse conuersio ad bonum commutabile: sine auersione a Deo, quia uisus esset inordinata, non esset peccatum mortale. Et ideo illud quod primo, & per se habet auersionem a Deo, est grauissimum peccatum.

Deo, est grauissimum peccatum